

Motion till riksdagen 2024/25:3225

av Katarina Luhr (MP)

med anledning av prop. 2024/25:17 Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldsättning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska inrättas ett skuld- och kreditregister och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att huvudregeln för avräkningsordningen ska ändras enligt utredningens förslag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Överskuldsättning är ett allvarligt problem som drabbar många människor, men även samhället i stort. Statistiken visar tydligt att antalet skuldsatta ökar samtidigt som antalet betalningsförelägganden som når Kronofogdemyndigheten har ökat under de senaste åren. Även ärenden som rör skuldsanering ökar märkbart. Det är tydligt att åtgärder för att stärka och skydda konsumenterna behöver vidtas när det gäller konsumentkrediter. De som tar lån har ett stort ansvar för detta, men kreditgivare har även ett viktigt ansvar för att konsumenter inser vad ett lån faktiskt innebär och vad den totala kostnaden blir.

Regeringen föreslår i propositionen ändringar i konsumentkreditlagen som syftar till att motverka riskfylld kreditgivning och att enskilda konsumenter blir överskuldsatta, bl.a. förändringar för ränte- och kostnadstak på flertalet konsumentkrediter och att räntetaket sänks från 40 till 20 procentenheter utöver gällande referensränta. Att kostnadstaket utvidgas och räntetaket sänks är en viktig åtgärd för att färre människor ska fastna i dyra lån som blir svåra att betala tillbaka.

För att förhindra att konsumenter skuldsätts på ett sätt som gör att de inte kan betala tillbaka sina skulder behövs olika åtgärder. Ett förebyggande arbete genom folkbildningsinitiativ, skolor och konsumentvägledning för att ge människor kunskap

om privatekonomi är en viktig del. Enligt en undersökning från Finansinspektionen genomförd år 2022 saknar en av fyra svenskar grundläggande ekonomiska kunskaper, vilket ger en stor sårbarhet, bl.a. när det gäller att ta lån och beräkna kostnaden för räntor.

Vi anser därför att det är positivt att upplysningsskyldigheten vid marknadsföring av krediter med ränta nu enligt propositionen ska få ett bredare tillämpningsområde. Här skulle vi dock även vilja att det finns ett krav på att den totala kostnaden för lånet tydligt finns med i uppgiften till konsumenten, då det är uppenbart att många inte förstår hur stor den totala kostnaden för lånet kommer att vara.

I dag finns ett problem med att kreditprövningar som genomförs inte är tillräckliga och kan medföra att konsumenter med svårigheter att betala skulder ändå kan beviljas nya krediter. Utredningen har haft till uppgift att föreslå ett nytt skuld- och kreditregister, och lämnat ett förslag som regeringen dock inte går vidare med.

I dag finns ett system för kreditkontroller men utredningen anser att det finns brister i det nuvarande systemet. Till exempel kan kreditgivare inte få en helhetsbild av konsumentens krediter och andra skulder då inte alla konsumentkreditinstitut delar med sig av sina uppgifter. Mer heltäckande information skulle ge en bättre kreditprövning som skulle kunna gynna både den skuldsatta och den som ger krediten. Då de flesta remissinstanser är positiva till en ny form av skuld- och kreditregister men har synpunkter på utformningen anser vi att regeringen bör gå vidare med förslaget om ett skuldregister men att fortsatt utreda den exakta utformningen av detta.

Regeringen går inte heller vidare med utredningens förslag om en omvänd avräkningsordning vid utmätning som innebär att avräkning först ska ske på kapitalbeloppet och sedan på räntan för att skuldsatta ska få bättre möjligheter att minska sin skuld vid utmätning. I dag är ordningen den motsatta. Vi anser att en skuldsatt som hamnat hos kronofogden behöver alla förutsättningar som är möjliga för att kunna sättas i en bättre ekonomisk sits och att förslaget är något som kan underlätta för den skuldsatta. Vi anser därför att huvudregeln för avräkningsordningen ska ändras enligt utredningens förslag.

Katarina Luhr (MP)